

Sınıf Ö retmenlerinin Ö retmen Öz Yeterlikleri le Kayna tırma E itimine li kin Yeterlik na nçlarının Kar ıla tırılması¹

Süleyman NAZIF TOY²

Sibel DURU³

Geli Tarihi: 21.12.2015

Kabul Tarihi: 26.04.2016

Öz

Bu çalı manın amacı, sınıf ö retmenlerinin mesleki öz yeterlik inançları ile kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarının belli de i kenlere göre farklılık gösterip göstermedi inin saptanması ve arasındaki ili kinin belirlenmesidir. Nicel yöntemlerin kullanıldı ı ara tırmaya 340 sınıf ö retmeni katılmı tır. Ara tırmada ölçme aracı olarak, Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001) tarafından geli tirilen ve Türkçeye Çapa, Çakıro lu ve Sarıkaya (2005) tarafından uyarlanan “Ö retmen Öz yeterlik Ölçe i ”ile Hollender (2011) tarafından geli tirilen ve Türkçeye Meral ve Bilgiç (2012) tarafından uyarlanan "Kayna tırmada Ö retmen Yeterli i Ölçe i " kullanılmı tır. Ara tırmanın sonuçlarına bakıldı ında, sınıf ö retmenlerinin genel öz yeterlik inançlarının *oldukça yeterli* düzeyde oldu u belirlenmi tir. Sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançlarının; cinsiyet ve mesleki kıdemlerine göre farklıla tı ı, bunun yanında ö renim durumu, ö renci sayısı, kayna tırma ö rencisinin varlı ı ve özel e itimle kurs, seminer, ders vb. alma durumuna göre farklıla madı ı tespit edilmi tir. Ayrıca, ara tırmada sınıf ö retmenlerinin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarının; *yapabilirim* düzeyinde oldu u, cinsiyet, mesleki kıdem ve özel e itimle kurs, seminer, ders vb. alma de i kenlerine göre farklıla tı ı belirlenmi tir. Ayrıca sınıf ö retmenlerinin mesleki öz yeterlikleri ve alt boyutları ile kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ili kinin oldu u görülmü tür.

Anahtar Kelimeler: Sınıf ö retmeni, öz yeterlik inancı, kayna tırma yeterlik inancı

¹ Bu makale Süleyman Nazif Toy'un “Sınıf Ö retmenlerinin Ö retmen Öz Yeterlikleri le Kayna tırma E itimine li kin Yeterlik na nçlarının Kar ıla tırılması” adlı yüksek lisans tezinden üretilmi tir.

² sntfb@hotmail.com

³ Yrd. Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, E itim Fakültesi, İlkretim Bölümü, sduru@pau.edu.tr

The Comparison of Self-Efficacy and Inclusive Education Beliefs of Primary School Teachers

Submitted by 21.12.2015

Accepted by 26.04.2016

Abstract

The aim of this study was to investigate the level of the primary education teachers' teacher efficacy beliefs and inclusive education efficacy beliefs including differences in terms of certain variables. In addition, the other aim of the study was to investigate the relationship between teacher efficacy beliefs and inclusive education beliefs of the primary teachers. The participants of this study were 340 experienced primary school teachers working in primary schools in Denizli Province and districts in 2014-2015 academic years. For this study, "Teacher Self-Efficacy Scale" developed by Tschannen-Moran and Woofolk Hoy (2001) and adapted into Turkish context by Capa, Cakıro lu and Sarıkaya (2005), and "Teacher Self-Efficacy Scale in Inclusive Education" developed by Hollander (2011) and adapted to Turkey by Meral and Bilgiç (2012) were used. The findings have indicated that general self-efficacy beliefs of the primary school teachers were at a quite adequate level. Teacher self-efficacy beliefs of the primary school teachers were reported to become significantly different regarding gender and year in teaching experience. Moreover, it was found that self-efficacy beliefs about inclusive education of the primary school teachers were at the level "I can do" and these beliefs were reported to show difference according to some variables namely gender, year in teaching experience, taking special education course and attending seminar. Finally, the findings have revealed out a significant positive relation at a moderate level between professional self-efficacy and inclusive education efficacy beliefs.

Keywords: Primary School Teacher, Self-efficacy belief, inclusive efficacy

Giriş

Çağdaş ve demokratik bir eğitim anlayışından beklenen sadece normal gelişim gösteren öğrencilerin gelişimlerini desteklemek değil, özel gereksinimli öğrenciler dâhil tüm bireylerin hem bireysel ve toplumsal gereksinimlerini, hem de bireysel farklılıkları dikkate alan programların geliştirilmesidir. Kaynaştırma eğitim programları bu amaç doğrultusunda geliştirilmiştir. Günümüzde yaygın olarak kabul gören kaynaştırma eğitiminin amacı en az kısıtlayıcı ortam kavramına dayalı olarak özel gereksinimli öğrencilerin normal öğrenciler ile birlikte mümkün olduğunca bir arada eğitim görmesidir (Özabacı, 2012; Batu ve Kırcalıoğlu, 2005; Salend, 2008, akt. Diken, 2010). Alan yazında kaynaştırmanın birçok tanımına rastlanmaktadır. Genel tanımıyla kaynaştırma; “Özel gereksinimli öğrencinin gerekli destek hizmetleri sağlanarak, tam ya da yarım zamanlı olarak kendisi için en az kısıtlayıcı eğitim ortamı olan normal eğitim sınıflarında eğitim görmesidir” (Kırcalıoğlu, 1992, s.45). Yapılan araştırmalar kaynaştırma ortamında eğitim alan normal gelişim gösteren çocukların bireysel farklılıklara daha çok saygı gösterdiğini, özel gereksinimli çocukların da sosyal, bilişsel, öz bakım ve dil becerilerinin özel eğitim sınıflarında eğitim alan çocuklara göre daha iyi olduğunu göstermektedir. (Avcılar, 2010; Demirtel, 1987; Eripek, 2004; Kuz, 2001; Şahbaz ve Kalay, 2010).

Ancak tüm eğitim uygulamalarında olduğu gibi, özel gereksinimli öğrencilere yönelik uygulanan kaynaştırma eğitiminin etkililiği temel olarak öğretmen etkililiğine dayanmaktadır. Araştırmalar, öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının düzeylerinin öğretmen etkililiği tahmin etmede oldukça güçlü bir gösterge olduğunu göstermektedir (Guskey ve Passora, 1994; Korkut, 2009; Morisson, Wakefield, Walker ve Solberg, 1994). Ancak, tipik gelişim gösteren öğrencilerle çalışan öğretmenlerin öz yeterlik inançları yüksek olmasına rağmen, özel gereksinimi olan öğrencilere yönelik öz yeterlik inançları düşük olabilir. Bu durumda hem özel gereksinimi olan öğrenciler hem de normal gelişim gösteren öğrenciler kaynaştırma eğitiminden faydalanmak yerine, gelişimleri olumsuz etkilenebilir. Bundan dolayı, öğretmenlerin genel öğretmenlik öz yeterlik inançları yanında onların kaynaştırmaya yönelik yeterlik inançlarıyla ilgili daha fazla araştırma yapılmaya ve gerekli eğitimsel çalışmaların düzenlenmesine ihtiyaç olduğu açıktır. Bundan dolayı, bu araştırmanın genel amacı, sınıf öğretmenlerinin mesleki öz yeterlik inançları ile kaynaştırma eğitimine ilişkin yeterlik inançlarının belli düzeylere göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak ve bunların arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Öz yeterlik nancı

Öz yeterlik inancı, insanların farklı özel görev alanlarına yönelik, performansları hakkındaki yargıları olarak tanımlanabilir (Bandura, 1997). Algılanan öz yeterlik inancı bireylerin dü üncelerini, motivasyonlarını, duygularını ve seçimlerini etkiler (Bandura, 1993). Bandura'ya (1997) göre, bireylerin sahip oldu u bilgi ve beceriler özel bir görevi ba armada yeterli de ildir. "Aynı becerilere sahip farklı bireyler ya da farklı ko ullarda aynı ki iler, ki isel yeterlik inancındaki dalgalanmalara ba lı olarak oldukça yetersiz, yeterli ya da ola anüstü performans gösterebilir" (Bandura, 1997, s.37).

Bandura (1977) yeterlik inançlarının olu umunda dört kayna ın etkili oldu unu vurgulamaktadır. Bunlar; ki inin kendi deneyimledi i performans ba arıları (mastery experiences), ba kalarının deneyimlerine ili kin gözlemlerinden edindi i dolaylı ya antılar (vicarious experiences), ba kalarının anlatımları temelindeki sözel ikna (verbal persuasion), fizyolojik ve duygusal durumlardır (physiological arousal).

Öz yeterlik inancının olu masında en etkili kaynak bireyin bizzat deneyimledi i performans ba arılarıdır; çünkü ki iye performansı hakkında otantik olarak delil sa larlar. Bundan dolayı ardarda ya anan olumlu performansla sonuçlanan deneyimler ki inin öz yeterlik inancını artırırken, üst üste ya anan ve ba arısız ya da yetersiz performansla sonuçlanan deneyimler öz yeterlik inancının dü mesine neden olur (Bandura, 1986; Pajares, 2002).Öz yeterlik inancı olu turmanın ve güçlendirmenin ikinci yolu sosyal modellerden elde edilen dolaylı ya antılardır (Bandura, 1994). Dolaylı ya antılar yoluyla bireyler kendilerine benzer ki ilerinin performans ba arılarını gözlemleyerek de kendi performansları hakkında yargıya varabilirler. Örne in, model alınan ki inin bir görevle ilgili ba arılı performansları, gözlemleyen ki ide ben de yapabilirim inancını geli tirirken, modelin ba arısızlıkları gözlemleyen ki inin öz yeterlik inancını dü ürebilir. Öz yeterlik inancını etkileyen di er faktör sosyal çevre tarafından gerçekleştirilen sözel iknadır. Öz yeterlik algısını besleyen son kaynak ise fizyolojik ve duygusal durumlardır (Bandura, 1977). nsanlar gerginliklerini ve strese olan tepkilerini zayıf performans i areti olarak yorumlayabilirler. Canlılık ve güçlülük barındıran etkinliklerde, insanlar yorgunluklarını, a rılarını, sızılarını fiziksel zayıflık i areti olarak de erlendirebilirler. Ruh hali de insanların ki isel yeterlik inançlarını etkileyebilmektedir. Olumlu ruh hali ki isel yeterlik algısını kuvvetlendirirken, olumsuz ruh hali zayıflatabilir (Bandura, 1994).

Bandura (1997) yüksek öz yeterlik inancına sahip bireylerin zor durumlarla ba etme becerilerinin daha yüksek oldu unu, ba arısızlıklarla daha kolay ba ettiklerini, analitik dü ünme stratejilerini daha çok kullandıklarını, daha olumlu sosyal ili kiler kurduklarını

göstermektedir. Di er yandan öz yeterlik inancı dü ük bireyler zor görevlerden kaçınma, bir engelle kar ıla tı ında görevi yapmaktan vazgeçme, amaç belirlemede zorlanma, ve kendi kendini motive edememe davranı larını daha sık göstermektedir (Bandura, 1997, Bandura, 1993).

Ö retmen Öz Yeterlik nancı

Ö retmen öz yeterlik inancı, ö retmenlerin tüm ö rencilerle ö retim yapabilme kapasitelerine olan inanç olarak tanımlanabilir (Ashton ve Webb, 1986). Ashton ve Webb (1986) ve Gibson ve Dembo (1984) ö retmen öz yeterlik inancını, ki isel ö retim yeterli i ve genel ö retmen yeterli i olarak iki farklı boyutta incelemi lerdir: Genel ö retmen yeterli i, ö retmenin genel olarak ö retim etkinliklerinin ö rencinin ö renmesine etkisine yönelik inançları kapsarken; ki isel ö retim yeterli i ö retmenlerin ö rencilere ö retme kapasiteleri ile ilgili inançlarıdır.

Ki isel ö retim yeterli i, ö retmenlerin ö rencilerde olumlu de i iklikler olu turmada kendi kapasiteleri hakkındaki inançları olarak tanımlanmı tır. Genel ö retmen yeterli i ise ö rencilerin aile geçmi lerine, sosyo-ekonomik durumlarına ve okulla ili kili de i kenlere bakmaksızın genel olarak ö retimin ö rencilerin ö renmesini etkileyebilece ine dair inancıdır (Ashton ve Webb, 1986).

Ara tırma sonuçları göstermektedir ki ö retmen öz yeterlik inançları ö retmenlerin sınıf içi ve sınıf dı ı davranı larını oldukça etkilemektedir. Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001), ö retmen yeterlik inancının ö retmenlerin ö retim sürecini planlamada (seçilen yöntem ve teknikler, ö renciye yönelik amaç belirleme gibi), sınıf yönetiminde ve sınıf içi ileti im becerilerinin geli imde önemli bir role sahip oldu unu belirtmektedirler. Yine Gibson ve Dembo (1984) yeterlik inancına ba lı olarak ö retmenlerin sınıf içinde farklı davrandıklarını açıklamı lardır. Ara tırmacılar, yaptıkları çalı mada, ki isel ö retim yeterli i ve genel ö retmen yeterlik inancı dü ük olan ö retmenlere göre yeterlik inancı yüksek olan ö retmenlerin, ö rencilere cevap verirken daha aktif olduklarını ve kendilerine daha fazla güvendiklerini, sınıf içerisinde daha geni yelpazede akademik yo unla ma gösterdiklerini ve farklı ekillerde dönütler verdiklerini bulmu lardır. Öte yandan; ki isel ö retim yeterli i ve genel ö retim yeterlik inancı dü ük olan ö retmenlerin sonuç alamadıklarında hemen pes etme e ilimi gösterdiklerini belirtmi lerdir.

Ba ka bir çalı mada, Lorsbach ve Jinks (1998) öz yeterlik inançları yüksek olan ö retmenlerin, ö retim sürecini daha etkili planladıklarını ve özellikle motivasyonu dü ük olan ö rencileri motive etmede daha ba arılı olduklarını bulmu lardır (Akt. Kiremit, 2006). Benzer bir ba ka çalı mada, Woolfolk, Rosoff ve Hoy (1990) öz yeterlik inancı yüksek ö retmenlerin

dü ük ö retmenlere kıyasla, daha insancıl sınıf yönetimi tutumlarına sahip olduklarını ve ö rencilerin özerkli ini destekleme e ilimlerinin daha yüksek oldu unu belirtmi lerdir.

Ara tırmalar ayrıca ö retmenlerin öz yeterlikleri ile e itimde yenilikçi yakla ımlar ve materyaller kullanma arasında istatistikî olarak önemli bir ili ki oldu unu göstermektedir (Guskey, 1988). Allinder (1994) da çalı masında yukardaki bulgulara benzer sonuçlar elde etmi , ki isel ö retim yeterli i yüksek olan ö retmenlerin ö retim sürecini daha iyi planladıkları ve bu plana ba lı olarak kapsamlı bir hazırlık yaptıkları, ayrıca ö retim sürecinde ö retmenlerin samimi ve co kulu bir güdülenmi lik e ilimi gösterdikleri ve yüksek derecede yeterli e sahip olan bu ö retmenlerin ö retmenlikte farklı yakla ımlar ve materyaller kullanmaya kar ı isteklilik, ilerlemeci ve yenilikçi tekniklerin uygulanmasına ve yeni ö retme yolları bulunmasına kar ı istekli olduklarını belirtmi tir.

Ayrıca ara tırmalar, ö retmenlerin öz yeterlik inançlarının olumlu ö renci davranı larıyla ili kisine de vurgu yapmaktadır. Örne in, Anderson, Greene ve Loewen'un (1988), ö retmenlerin öz yeterlik inancı düzeylerinin, ö rencilerin dü ünme süreçlerine, yeterlik algılarına ve ba arılarına etkisini ara tırdıkları çalı mada, öz yeterlik düzeyi yüksek olan ö retmenlerin sınıflarında ö rencilerin derse yönelik yeterlik algılarını daha iyi geli tirdiklerini ve ders ba arılarının daha yüksek oldu unu bulmu lardır (Akt. Özerkan, 2007). Benzer bir ba ka ara tırmada Özkan, Tekkaya ve Çakıro lu (2002) ö retmenlerin öz yeterlik inançlarının, sınıf içi davranı larını etkiledi ini ortaya koymu tur. Çalı ma sonucunda, öz yeterli i yüksek ve dü ük olan ö retmenler arasında yöntem kullanımında, sınıf ortamını düzenlemede, ö rencilere geri bildirim vermede farklılıklar oldu unu ve bu farklılıkların da ö renci motivasyonunu ve ba arısını etkiledi ini bulmu lardır.

Bandura'ya göre (1997), ö retmenlerin öz yeterlik inançları hem ö rencileri için olu turdukları ö renme ortamı türünü hem de ö rencilerin ö renmelerini kolayla tırmak için gerçekle tirecekleri farklı etkinlikler hakkındaki de erlendirmelerini etkiler. Bu teoriden yola çıkarak, kayna tırma e itimine dair yeterlik inancı yüksek olan bir ö retmenden özel gereksinimli bir ö rencinin normal akranlarıyla genel e itim sınıflarında etkili bir ekilde ö renim görebilece ine inanması beklenir. Öte yandan, kayna tırma yeterlik inancı dü ük seviyede olan ö retmenler ise sınıfta özel gereksinimli bir ö renciyi etkinliklere dâhil etme konusunda yapabileceklerinin sınırlı oldu unu dü ünebilirler. Hatta özel gereksinimli ö renciyi görmezden gelerek ö renme etkinliklerine dâhil bile etmeyebilirler. Bundan dolayı ö retmenlerin ö retmen yeterlik inançları kadar kayna tırma yeterlik inançları da kayna tırma e itiminin önemli bir de i keni olabilir.

Ö retmen öz yeterlik inancına yönelik oldukça fazla ara tırma olmasına ra men, kayna tırmaya yönelik yeterlik inancıyla ilgili özellikle Türkiye’de çok fazla ara tırma yoktur. Bundan dolayı, ö retmenlerin genel ö retmenlik öz yeterlik inançları yanında onların kayna tırmaya yönelik yeterlik inançlarıyla ilgili daha fazla ara tırmaya ve gerekli e itimsel çalı maların düzenlenmesine ihtiyaç oldu u açıktır.

Yöntem

Ara tırmanın Amacı

Sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançları ile kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları arasındaki ili kiyi ortaya koymayı amaçlayan bu ara tırma, ili kisel tarama modelindedir.

Sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançları ile kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarının belli de i kenlere göre farklılık gösterip göstermedi inin saptanması ve aralarındaki ili kinin belirlenmesine yönelik a a ıdaki sorulara yanıt aranmı tır:

1.) “Sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançları hangi düzeydedir?”

2.) Sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançları, cinsiyet, mesleki kıdem, ö renim durumu, sınıf mevcudu, kayna tırma ö rencisi varlı ı, özel e itimle ilgili kurs, seminer alıp almadı ı de i kenlerine göre farklılık göstermekte midir?

3.) Sınıf ö retmenlerinin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları hangi düzeydedir?

4.) Sınıf ö retmenlerinin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları; cinsiyet, mesleki kıdem, ö renim durumu, sınıf mevcudu, kayna tırma ö rencisi varlı ı, özel e itimle ilgili kurs, seminer alıp almadı ı de i kenlerine göre farklılık göstermekte midir?

5.) Sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançları ile kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları arasında ili ki var mıdır?

Çalı ma Grubu

Bu çalı manın evrenini, sayıları yakla ık 300.000’i bulan Türkiye’deki tüm sınıf ö retmenleri olu turmaktadır (Milli E itim Bakanlı ı statistik Raporu, 2014). Denizli l Milli E itim Müdürlü ü’nden alınan bilgileri göre, Denizli merkez, ilçe ve köylerindeki sınıf ö retmeni sayısı 3.266’dır. Yazıcıo lu ve Erdo an’a göre (2004), %95 güvenilirlik ve %5 hata payıyla örneklemin evreni temsil etmesi için gerekli ö retmen sayısı 384’dür. Örneklemindeki ö retmen sayısına bakıldı ında bu orana yakla tı ını, Denizli’deki sınıf ö retmenlerinin ise %10’undan fazlasını temsil etti i görülmektedir. Ara tırmada basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak veriler toplanmı , belli bir ölçüt kullanılmaksızın katılımcılar belirlendi i için,

“çalı ma grubu” ifadesi ba lık olarak tercih edilmi tir. Ara tırmanın çalı ma grubunu, 2014 - 2015 e itim-ö retim yılı, Denizli ili, merkez, ilçe ve köy ilkokullarında görev yapan 340 sınıf ö retmeni olu turmaktadır. Ara tırmaya katılan ö retmenlerin cinsiyetlere göre da ılımına bakıldı nda sınıf ö retmenlerinin 179’ u (% 52.6) kadın, 161’i (% 47.4) de erkeklerdir. Katılımcıların 38’si (% 11.2) 1 – 5 yıl, 59 ’i (%17.4) 6–10 yıl, 42 ’si (% 12.4) 11–15 yıl, 51 ’i (% 15.0) 16 – 20 yıl, 150 ’si (% 44.1) 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahiptir. Ö renim durumlarına göre da ılımlarına bakıldı nda; sınıf ö retmenlerinin 44’ü (% 12.9) e itim enstitüsü, 249 ’u (% 73.2) e itim fakültesi, 35 ’i (% 10.3) di er fakülteler, 12 ’si (% 3.5) yüksek lisans ve üzeri olu turmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Anketin birinci bölümünde ara tırmacı tarafından hazırlanan “Ki isel Bilgi Formu” aracılı ıyla ankete katılan sınıf ö retmenlerine ait cinsiyet, kıdem, ö renim durumu, ö renci sayıları, kayna tırma ö rencisinin varlı ı ve özel e itimle ilgili kurs, seminer, ders vb. almaları gibi bilgiler toplanmı tir.

Anketin ikinci bölümünde sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançlarını belirlemek için Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001) tarafından geli tirilen ve Türkçeye Çapa, Çakıro lu ve Sarıkaya (2005) tarafından uyarlanan Teachers Sense of Efficacy Scale” (TSES-Ö retmen Öz Yeterlik Ölçe i) kullanılmı tir. Ö retmen Öz Yeterli i Ölçe i 24 madde ve üç alt boyuttan olu maktadır. Bu boyutlar, “Ö renci katılımını sa lama”, “Sınıf yönetimi”, ve “Ö retim stratejileri”dir. Ölçek likert tipinde “yetersiz” den “çok yeterli” ye do ru derecelendirilmi tir. Ölçüt Aralı ı 1-2 yetersiz; 3-4 çok az yeterli; 5-6 biraz yeterli; 7-8 oldukça yeterli; 9 çok yeterli eklindedir. Ölçekten alınacak en dü ük puan 24, en yüksek puan ise 216’dır. Ölçekten alınan dü ük puan, dü ük öz yeterlik inancına, yüksek puan ise yüksek öz yeterlik inancına i aret etmektedir. Çapa ve di erleri (2005), Ö retmen Öz Yeterlik Ölçe inin güvenilirlik çalı malarını 628 adet Türk ö retmen adayı üzerinde yapmı lardır. Ölçe in güvenilirlik çalı malarına göre her bir boyut için iç tutarlılık katsayıları; *Ö renci katılımını sa lama* (.82), *Sınıf yönetimi* (.84), *Ö retimsel stratejiler* (.86) ve ölçe in geneli için (.93) olarak hesaplanmı tir. Bu ara tırmada yapılan analizler sonucunda elde edilen Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları ise; ö renci katılımını sa lama boyutu için “.88”, sınıf yönetimi boyutu için “.90”, ö retim stratejileri boyutu için “.90” ve ölçe in geneli için “.96” dir.

Sınıf ö retmenlerinin kayna tırma e itimine ili kin öz yeterlik inançlarını belirlemek için Hollender (2011) tarafından geli tirilen (Teacher Efficacy For Inclusion Scale [TEI]) ve Türkçeye Meral ve Bilgiç (2012) tarafından uyarlanan “Kayna tırmada Ö retmen Yeterli i Ölçe i” (KÖYÖ) kullanılmı tir. Kayna tırmada Ö retmen Yeterli i Ölçe i tek faktörlü olup

toplam 24 maddeden olu maktadır ve maddelerin tümü yeterli i ölçmeye yönelik olumlu ifadelerdir. Ölçe in dilsel e de erlik ve görünüm geçerli inin sa lanmasından sonra, ilkokulda görev yapan kayna tırma sınıf ö retmenlerinden 343 geçerli veri toplanmı ve ölçe in Cronbach alpha () iç tutarlılık katsayısı (.94) olarak hesaplanmı tır. Bu çalı ma için ölçe in Cronbach alpha () iç tutarlılık katsayısı (.95)'dir. Toplam 24 maddeden olu an ve 5'li derecelendirme tipi (1= hiç yapamam, 2 = yapamam, 3 = kısmen yapabilirim, 4 = yapabilirim, 5 = yüksek olasılıkla yapabilirim) ölçekten alınabilecek en dü ük puan 24, en yüksek puan ise 120'dir. Ölçekten alınan dü ük puan, dü ük öz yeterlik inancına, yüksek puan ise yüksek öz yeterlik inancına i aret etmektedir.

Veri Toplama Süreci

Ölçekler 2014 – 2015 ö retim yılı arasında Denizli ili, merkez ve ilçelerindeki ilkokullarda görev yapan ve tesadüfî örneklem yoluyla seçilen 340 sınıf ö retmenine uygulanmı tır. Ölçekler ara tırmacı tarafından ara tırma yapılan okullara gidilip sınıf ö retmenlerine da ıtılmı ve cevaplanan ölçekler toplanmı tır.

Verilerin Analizi

Ara tırma verilerinin analizinde “SPSS For Windows 15.0” paket programı kullanılmı tır. Ara tırmada uygulanan testlerin analizi yapılmadan önce sonuçların normal da ılıma sahip olup olmadı nı belirlemek için yapılan Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmı tır. Analiz sonucunda ö retmen öz yeterlik inançları puanlarının da ılımının.05 manidarlık düzeyinde (KSZ = 1.149, $p < .05$) normal da ılım göstermedikleri tespit edilmi ve elde edilen verilerin çözümlenmesinde Non-Parametrik istatistik teknikleri (Mann Whitney U testi, Kruskal-Wallis Varyans analizi) kullanılmı tır. Ara tırmanın ikinci ölçe inden elde edilen kayna tırma e itimi yeterlik inançları puanlarının da ılımının ise .05 manidarlık düzeyinde (KSZ = 1.456, $p > .05$) normal da ılıma sahip oldu u belirlenmi ve verilerin çözümlenmesinde parametrik istatistik teknikleri (t testi, F testi, Tukey HSD) kullanılmı tır.

Bulgular

Ö retmenlerin Öz yeterlik nançlarının Farklı De i kenlerce ncelenmesi

Bu bölümde sınıf ö retmenlerinin ö retmen yeterlik inanç düzeyleri ve kayna tırma yeterlik düzeyleri farklı de i kenler açısından incelenerek, aralarında ili ki analiz edilmi , ara tırmada elde edilen bulgular sunulmu tur.

Sınıf Ö retmenlerinin Ö retmen Öz Yeterlik nançları

Sınıf ö retmenlerin öz yeterlik inançları Ö retmen Öz Yeterlik Ölçe i'nden alınan puanlar üzerinden yapılmı tır. Ö retmenlerin 24 soruya verdi i yanıtların aritmetik ortalamaları belirlenmi , ardından, ö retmenlerin aritmetik ortalamaları toplanarak bunların bir aritmetik

ortalaması alınmı tır. Ortalama puanı 9'a ne kadar yakınsa, ö retmen yeterli inin de o kadar yüksek oldu u anlamına gelmektedir. Alt boyutların de erlendirilmesinde de her bir alt boyutu içeren soruların ortalamalarının 9'a yakınlı ına bakılır. Buna göre, ö retmenlerin öz yeterlik inançları ile ilgili maddelerin ortalama puanları de erlendirilirken yorumlaması Tablo 1'e göre yapılmı tır (Tekin, 1994; akt. Zararsız, 2012, s.60).

Tablo 1.Ö retmen Öz Yeterlik nancı Aritmetik Ortalamaların De erlendirme Aralı ı

Aritmetik Ortalama	Katılma Düzeyleri
1.00 – 2.59	Yetersiz
2.60 – 4.19	Çok Az Yeterli
4.20 – 5.79	Biraz Yeterli
5.80 – 7.39	Oldukça Yeterli
7.40 – 9.00	Çok Yeterli

Tablo 2' de sınıf ö retmenlerinin Ö retmen Öz Yeterlik nançlarının aritmetik ortalaması ve standart sapma puanları gösterilmi tir. Yapılan analiz sonucunda, ölçek aralı mın1-2 yetersiz; 3-4 çok az yeterli; 5-6 biraz yeterli; 7-8 oldukça yeterli; 9 çok yeterli oldu u dikkate alındı nda, sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançlarının ($\bar{X} = 7.15$) oldukça yeterli oldu u görülmektedir.

Tablo 2.Ö retmen Öz Yeterlik nançları Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma De erleri

	N	\bar{X}	Ss
Ö retmen Öz Yeterlik nançları	340	7.15	.90

Sınıf ö retmenlerinin cinsiyet, mezun olunan üniversiteye göre ö renim durumu, sınıflarında kayna tırma ö rencisinin varlı ı ve kayna tırma e itimi ile ilgili ders, seminer vb. alma durumlarına göre ö retmen öz yeterlik inançlarını saptamak amacıyla Mann Whitney U Testi yapılmı tır. Sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançları ve de i kenler arasındaki ili ki Tablo 3' de verilmi tir.

Tablo 3 .Cinsiyete, Ö renim Durumuna, Kayna tırma Ö rencisinin Varlı na, Ders, Seminer vb. Almaya göre Ö retmen Yeterlik inançları

Ö retmen Öz Yeterlik nancı	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	
Cinsiyet	Kadın	179	183.94	32925.50	12003.500	.008
	Erkek	161	155.56	25044.50		
Ö renim Durumu	E itim Fakültesi	261	166.07	41516.50	10141.500	.166
	Di er Fakülteler	79	182.82	16453.50		
Kayna tırma ö rencisinin varlı ı	Evet	113	159.94	18073.00	11632.000	.162
	Hayır	227	175.76	39897.00		
Ö .Kurs seminer alma	Evet	96	170.25	16344.00	11688.000	.977
	Hayır	244	170.60	41626.00		

* $p < .05$

Tablo 3 incelendi inde sınıf ö retmenlerinin cinsiyet de i kenine göre ö retmen öz yeterlik inançları arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($U=12003.5$; $p=.008$; $p < .05$). Ortalamalar dikkate alındı nda kadın ö retmenlerin ö retmenlik öz yeterlik inançları erkek ö retmenlerin öz yeterlik inançlarından daha yüksektir. Ancak sınıf ö retmenlerinin öz yeterlik inançları; ö renim durumu, sınıflarında kayna tırma ö rencisinin varlı ı ve özel e itimle ilgili kurs, seminer, ders, vb. alma de i kenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemi tir ($p > .05$).

Sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançlarının mesleki kıdemlerine ve sınıflarında mevcut olan ö renci sayılarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermedi ini belirlemek için; ö retmenlerin ölçek maddelerine verdikleri yanıtların da ılım puanlarının ortalamalarına Kruskal Wallis Varyans analizi uygulanmı tır. Kruskal Wallis Varyans analizi sonuçları Tablo 4'te gösterilmi tir.

Tablo 4 incelendi inde ö retmenlerin mesleki kıdemlerine göre öz yeterlik inançları arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p < .05$). Farkın hangi gruplar arasında oldu unu bulmak için yapılan Mann-Whitney U Testi sonucunda; 21 yıl ve üzeri kıdemi olan ö retmenlerin, 6-10 yıl kıdemi olan ö retmenlere ve 11-15 yıl kıdemi olan ö retmenlere göre ö retmen öz yeterlik inançlarının daha yüksek oldu u görülmektedir. Tablo 4 incelendi inde sınıf ö retmenlerinin sınıf mevcutlarına göre ö retmen öz yeterlik inançları arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p > .05$).

Tablo 4. Mesleki Kıdeme ve Sınıf Mevcuduna Göre Ö retmen Öz Yeterlik inançları

Öz Yeterlik nancı	N	Sıra Ortalaması	Sd	$F_{(k-1, n-k)}$	p	
Mesleki kıdem	1-5 yıl	38	173.59	4	17.722	.001
	6-10 yıl	59	146.26			
	11-15 yıl	42	136.49			
	16-20 yıl	51	157.04			
	21yıl ve +	150	193.35			
Sınıf Mevcudu	5-14 ki i	68	157.39	2	1.807	.405
	15-24 ki i	163	171.13			
	25 ki i ve +	109	177.73			

* $p < .05$ **Ö retmenlerin Kayna tırma Yeterliklerinin Farklı De i kenlerce ncelenmesi**

Sınıf ö retmenlerinin kayna tırma yeterliklerini belirlemek ve daha sonra farklı de i kenler aracılı ıyla incelemek üzere Kayna tırmada Ö retmen Yeterli i Ölçe i'nde bulunan 24 soruya verdikleri yanıtların önce her ö retmen için aritmetik ortalamaları belirlenmi tir. Ardından, ö retmenlerin aritmetik ortalamaları toplanarak bunların bir aritmetik ortalaması alınmı tir. Ö retmenlerin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları düzeyinin belirlenmesi için: "Da ılım Aralı ı = (En büyük de er - En küçük de er)/5" formülü kullanılmı tir. Bu formüle göre katılım düzeyi bölümünün da ılım aralı ı .80 birim olarak belirlenmi tir. Bu de er, derece katsayılarına eklenerek a a ıdaki kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları düzey aralıkları belirlenmi tir. Ö retmenlerin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları ile ilgili maddelerin ortalama puanları de erlendirilirken yorumlaması Tablo 5'e göre yapılmı tir.

Tablo 5. Kayna tırma E itimi Yeterlik nancı Aritmetik Ortalamaların De erlendirme Aralı ı

Aritmetik Ortalama	Katılma Düzeyleri
1.00 - 1.80	Hiç yapamam
1.81 - 2.60	Yapamam
2.61 - 3.40	Kısmen yapabilirim
3.41 - 4.20	Yapabilirim
4.21 - 5.00	Yüksek Olasılıkla Yapabilirim

Sınıf ö retmenlerinin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarını betimleyen istatistik de erleri Tablo 6'da verilmi tir. Tablo 6 'da sınıf ö retmenlerinin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarının ($\bar{X} = 3.74$) *yapabilirim* düzeyinde oldu u görölmektedir.

Tablo 6. Kayna tırma E itimine ili kin Yeterlik inançlarını Betimleyen statistik De erleri

	N	\bar{X}	Ss
Kayna tırma E itimine ili kin Yeterlik inançları	340	3.74	.52

Sınıf ö retmenlerinin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları; cinsiyet, mezun olunan fakülteye göre ö renim durumları, sınıflarında kayna tırma ö rencisinin varlı ı ve özel e itimle ilgili kurs, seminer alıp almadı ı de i kenlerine göre farklılık gösterip göstermedi ini anlamak için t-testi analizi yapılmı tır. Analiz sonuçları Tablo 7' de gösterilmi tir.

Tablo 7. Cinsiyete, Ö renim Durumuna, Kayna tırma Ö rencisinin Varlı na, Ders, Seminer vb. Almaya göre Kayna tırma Yeterlik inançları

Kayna tırma Yeterlik nancı	N	\bar{X}	Ss	Sd.	t	p	
Cinsiyet	Kadın	179	3.82	.52	338	2.94	.003
	Erkek	161	3.65	.51			
Ö renim Durumu	E itim Fakültesi	250	3.74	.52	338	.30	.762
	Di er Fakülteler	90	3.72	.53			
Kayna tırma ö rencisi varlı ı	Evet	113	3.75	.49	338	.32	.751
	Hayır	227	3.73	.54			
Kurs, Sem. Alma	Evet	96	3.85	.51	338	2.59	.010
	Hayır	244	3.69	.52			

* $p < .05$

Tablo 7'de göröldü ü gibi, kadın ve erkek ö retmenlerin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları [$t(338) = 2.94, p < .05$] cinsiyet de i kenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kadın ve erkek ö retmenlerin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarının ortalama puanları incelendi inde kadın ö retmenlerin lehine bir farklılık görölmektedir. Bu bulguya dayanarak ara tırmada kadın ö retmenlerin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarının erkek ö retmenlere göre daha yüksek oldu u söylenebilir. Ayrıca,

sınıf ö retmenlerinin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları [t(338) =2.59, p<.05] özel e itimle ilgili kurs, seminer, ders vb. alıp almama durumlarına göre de anlamlı bir farklılık vardır. Özel e itimle ilgili kurs, seminer, ders vb. alan ile almayan sınıf ö retmenlerinin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarının ortalama puanları incelendi inde e itim alan ö retmenlerin almayanlara göre kayna tırma yeterlik puan ortalamaları daha yüksektir. Bu bulguya dayanarak kayna tırma e itiminde; özel e itimle ilgili kurs, seminer, ders vb. alan sınıf ö retmenlerinin almayanlara göre kendilerini daha yeterli algıladıkları söylenebilir. Öte yandan sınıf ö retmenlerinin mezun olunan fakülteye göre ö renim durumları ve sınıflarında kayna tırma ö rencisinin varlı ı de i kenleriyle kayna tırma yeterlik inançları arasında anlamlı bir farklılık yoktur (p > .05).

Sınıf ö retmenlerinin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarının mesleki kıdemlerine ve sınıf mevcuduna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermedi ini belirlemek için; ö retmenlerin ölçek maddelerine verdikleri yanıtların da ılımı belirlenmi ve alınan puanların ortalamaları tek yönlü varyans analizi (Anova) ile analiz edilmi tir. Varyans analizi sonuçları Tablo 8'de gösterilmi tir.

Tablo 8. Mesleki Kıdeme ve Sınıf Mevcuduna Göre Kayna tırma E itimine li kin Yeterlik inançları

Kayna tırma	Kaynak	df	SS	MS	F	p
Yeterlik nancı						
	G. arası	4	4.787	1.197		
Kıdem	G. içi	335	87.353	.261	4.589	.001
	Toplam	339	92.140			
	G. arası	2	.540	.270		
Sınıf Mevcudu	G. içi	337	91.600	.272	.993	.372
	Toplam	339	92.140			

*p< .05

Tablo 8 incelendi inde; sınıf ö retmenlerinin mesleki kıdemlerine göre kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarında anlamlı bir farklılık görülmektedir [F(4-335)=4.59, p<.05]. Farkın hangi gruplar arasında oldu unu bulmak için yapılan Tukey HSD testi sonucunda; 1-5 yıl kıdemi olan ö retmenlerin ($\bar{X} = 3.93$), 11-15 yıl kıdemi olan ö retmenlere ($\bar{X} = 3.55$) göre ve 16-20 yıl kıdemi olan ö retmenlere ($\bar{X} = 3.62$) göre kayna tırma e itimine ili kin yeterlik konusunda kendilerini daha yeterli algıladıkları görülmü tür. Ayrıca 21 yıl ve

üzeri kıdemi olan ö retmenlerin ($\bar{X} = 3.81$), 11-15 yıl kıdemi olan ö retmenlere ($\bar{X} = 3.55$) göre kayna tırma e itimine ili kin yeterlik konusunda kendilerini daha yeterli algıladıkları görülmü tür. Kayna tırma e itimine ili kin yeterlik konusunda bütün kıdem aralı ındaki ö retmenler kendilerini *yapabilirim düzeyinde* algılamaktadır. Ancak, sınıf ö retmenlerinin sınıf mevcutlarına göre kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p > .05$). Buna göre sınıf mevcutları farklı olan sınıf ö retmenlerinin, kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarının benzer oldu u söylenebilir.

Sınıf Ö retmenlerinin Ö retmen Öz Yeterlikleri ile Kayna tırma E itimine li kin Yeterlik nançları Arasındaki İli ki

Sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlikleri ile kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları arasındaki ili ki düzeyini saptamak için Spearman Korelasyon analizi uygulanmı ve sonuçları a a ıdaki Tablo 9’da verilmi tir.

Tablo 9. Sınıf Ö retmenlerinin Ö retmen Yeterlik nançları ile Kayna tırma E itimine li kin

Boyutlar	Boyut	N	r	P
Ö retmen Öz Yeterli i	Kayna tırma E itimine li kin Yeterlik nançları	340	.504(**)	.000

Yeterlik nançları Arasındaki Korelasyon Analizi ** $p < .01$

Tablo 9’daki ili ki analizi bulguları incelendi inde, sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlikleri ile kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları arasındaki ili ki pozitif ve orta düzeydedir. Buna göre sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançları arttıkça kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları da artmaktadır.

Tartı ma

Bu ara tırma sınıf ö retmenlerinin ö retmen yeterlik inançları ve kayna tırma yeterlik inançlarını belirlemek, farklı de i kenlerle ili kilerini incelemek ve ö retmen yeterlik inançları ile kayna tırma yeterlik inançları arasındaki ili ki yi ara tırmak amacıyla tasarlanmı tir. Ara tırma sonucuna göre sınıf ö retmenleri ö retmen öz yeterlik inançları boyutunda kendilerini *oldukça yeterli* düzeyde algıladıkları görülmektedir. Yapılan benzer çalı malarda (Benzer, 2011; Do an, 2013; Eker, 2014; Gençtürk, 2008; Kasap, 2012; Korkut 2009; Seçer, 2011; Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy, 2002; Zararsız, 2012) ara tırmanın bu sonucu ile örtü en sonuçlar elde edilmi ve ö retmenlerin öz yeterlik inançları *oldukça yeterli* düzeyinde bulunmu tur.

Eker (2014), ö retmenlerin öz yeterlik inançlarının yüksek olmasını, teknolojinin geli imiyle birlikte ö retmenlerin farklı kaynaklara daha kolay ula abilmelerinin yanı sıra ö retmenlerin deneyimlerini birbirleriyle daha kolay payla malarına ba lamaktadır. Geli en bilgi teknolojilerine ba lı olarak e itimle ilgili internet sitelerinde ö retmenlerin forumlar, günlükler vb. olu turarak sanal zümrelerle bilgi ve etkinlik alı veri lerinde buldukları görülmektedir. Böylece ö retmenlerin kendilerini yetersiz algıladıkları bir konuda meslekta larından destek alabilmeleri öz yeterlik inançlarını olumlu yönde etkileyebilir.

Sınıf ö retmenlerinin cinsiyet de i kenine göre ö retmen öz yeterlik inançları incelendi inde, kadın ö retmenlerin ö retmen öz yeterlik inanç puanlarının erkek ö retmenlerden yüksek oldu u görülmektedir. Ancak, cinsiyet ve ö retmen öz yeterlik inançlarıyla ilgili yapılan çalı malar bu konuda oldukça farklılık göstermektedir. Örne in; Altunba (2011), Ekici (2006), Yavuz (2009) çalı malarında benzer bulgulara ula malarına ra men; Korkut ve Babao lan (2012), Say (2005) ve Özata (2007) erkek ö retmenlerin öz yeterlik inançlarının kadın ö retmenlerden daha yüksek oldu unu; Çimen (2007), Derman (2007), Do an (2013), Gençtürk (2008), Kasap (2012), Özerkan (2007), Seçer (2011), Telef (2011), Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2007), Türk (2008), Yılmaz ve Çokluk-Bökeo lu (2008), Zararsız (2012) ise cinsiyet faktörünün ö retmen öz yeterli ini etkilemedi ini ifade etmektedirler. Bu bulgulardaki farklıla manın en önemli nedeni kültürlerarası farklıla ma olabilir (Bandura, 1997). Buna ra men bu konuda daha fazla çalı ma yapılmaya ihtiyaç oldu u açıktır.

Ara tırmanın bir di er bulgusu ö retmenlerin mesleki kıdemlerine göre öz yeterlik inançları arasındaki anlamlı bir farklılık oldu udur. Farkın hangi gruplar arasında oldu unu bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda; 21 yıl ve üzeri kıdemi olan ö retmenlerin, 6-10 yıl kıdemi olan ö retmenlere göre ve 11-15 yıl kıdemi olan ö retmenlere göre toplam ö retmen öz yeterlik boyutunda kendilerini daha fazla yeterli algıladıkları görülmü tür. Buna göre, mesleki kıdemi 21 yıl ve üzeri olan deneyimli sınıf ö retmenlerinin en yüksek öz yeterlik inancına sahip oldu u söylenebilir. Bu bulguyla örtü en çalı malarda Gençtürk (2008), Say (2005) ve Turcan (2011), ö retmenlikte mesleki kıdemin artmasının öz yeterlik inançlarını da artırdı nı belirtmi lerdir.

Ancak cinsiyet gibi bu konuda yapılan çalı malarda da farklılıklar bulunmaktadır. Bu çalı manın bulgusuyla örtü en Gençtürk (2008), Say (2005) ve Turcan (2011) çalı malarında, ö retmenlikte mesleki kıdemin artmasının öz yeterlik inançlarını da artırdı nı belirtmelerine ra men; Kasap (2012), sınıf ö retmenlerinin deneyim süresi artıkça, öz yeterliklerinin dü tü ünü ortaya koymu tur. Yine, Zararsız (2012), çalı masında 6-10 yıl aralı nda mesleki

kıdeme sahip ö retmenlerin öz yeterliklerinin en yüksek de ere sahip oldu unu belirtmi tir. Altunba (2011) ise 11-20 yıl kıdeme sahip ö retmenlerin öz yeterlik inançlarının, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip ö retmenlerden daha yüksek oldu unu belirtmi tir. Bu çalı maların aksine bazı çalı malarda ö retmenlerin mesleki kıdemlerinin öz yeterlik inançları üzerinde belirleyici bir etkisi olmadı ı ileri sürülmektedir (Çimen, 2007; Kaner, 2010; Korkut, 2009; Korkut ve Babao lan, 2012; Köse, 2007; Özerkan, 2007; Seçer, 2011; Türk, 2008; Yılmaz ve Çokluk-Bökeo lu, 2008).

Ö retmen öz yeterlik inançlarının mesleki kıdem de i kenine göre incelendi i ara tırmalarda birbirinden farklı bulgular elde edilmesi, ö retmenlerin hangi standartlara göre kendilerini yeterli veya yetersiz olarak algıladıklarının tam olarak bilinmemesine ba lanabilir. Mesleki kıdemi yüksek olan bir ö retmen yılların verdi i deneyimin etkisiyle kendini yeterli olarak algılayabilir. Mesleki kıdemi 1-6 yıl olan ba ka bir ö retmen ise fakülteden yeni mezun oldu u ve 2006 yılında getirilen yapılandırmacı e itim programına daha hakim oldu unu dü ünerek kendini yeterli olarak algılayabilir. Bunların dı nda Türkiye’ de e itim politikalarının de i kenli i de mesleki kıdeme göre ö retmen öz yeterlikleri ile ilgili farklı bulgulara ula ılmasının nedeni olabilir.

Sınıf ö retmenlerinin ö renim durumlarına göre ö retmen öz yeterlik inançları incelendi inde; e itim fakültesi mezunu ö retmenlerin öz yeterlik puanlarının di er fakültelerden mezun olan ö retmenlerden yüksek çıkmasına ra men anlamlı bir farklılık bulunmamı tir. Bu bulguyu destekleyen çalı malarda farklı ö renim durumuna sahip ö retmenlerin öz yeterlik inançları arasında anlamlı bir ili ki olmadı ı görülmektedir (Altunba , 2011; Benzer, 2011; Çimen, 2007; Do an, 2013; Gençtürk, 2008; Say, 2005; Türk, 2008). Bunun nedeni olarak da Benzer (2011), e itim fakültesi dı ndaki di er bölümlerden ve fen edebiyat fakültelerinden mezun olan ö retmenlerin mesle e ba lamadan önce veya ba ladıktan sonra ö retmenlik formasyon e itimini almı olmaları ve hizmet içi e itim faaliyetlerine katılarak kendilerini geli tirmeleri olabilece ini belirtmektedir.

Bunların dı nda i man’ın (2009) belirtti i gibi Türkiye’de E itim Fakülteleri merkezi sınavla ö retmen adaylarını belirlemektedir. Ö rencilerin e itim fakültelerini seçmelerindeki temel neden mesleki yatkınlık de il, sınav puanlarıdır. Bu ö rencilerin mesle e yönelik motivasyonlarını dü üyor olabilir. Ayrıca her ne kadar e itim fakültelerinin ö retim programları de i mi olsa da, okul üniversite i birli inin istenilen düzeyde olmaması ö rencilerin teori-pratik ili kisini anlamalarını zorla tırıyor olabilir. Oysa geli mi ülkelerde teori kadar uygulamaya da a ırlık veren ö retmen yeti tirme modelleri günümüzde daha çok önem kazanmaktadır. Ülkemizde ise uygulama ders saatleri artırılmı olsa bile hala teori

arırlıklı ö retmen yeti tırma anlayı mın sürdürüldü ü görülmektedir. Bunun gibi nedenlerden dolayı da farklı ö renim durumuna sahip ö retmenlerin ö retmen öz yeterlik inançlarında farklıla ma olmayabilir.

Ara tırmada, sınıf ö retmenlerinin sınıflarında bulunan ö renci sayısına göre ö retmen öz yeterlik inançlarında anlamlı bir farklılık bulunmamı tır. Bu sonuç, ö retmenlerin öz yeterlik inançlarının ö renci sayısına göre farklıla ıp farklıla madı mı inceleyen Çimen (2007) ve Seçer'in (2009) ara tırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Bu ara tırmada; ö renci sayılarına göre sınıf ö retmenlerinin öz yeterlik inançları arasında anlamlı farklılık bulunmamasının sebebi, ara tırmanın yapıldı ı Denizli ilinde ilkokullarda sınıf mevcutlarının ortalama 23 ö renci ile kalabalık olmamasından kaynaklanabilir.

Ara tırmada sınıf ö retmenlerinin özel e itimle ilgili kurs, seminer, ders, vb. alma durumlarına göre ö retmen öz yeterlik inançları ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamı tır. Dolapci (2012), "Ö retmen Adaylarının Öz-Yeterlilik Algıları ve Kayna tırma E itimine Bakı Açılırları" adlı çalı masında da benzer sonuçlar elde etmi tir. Alınan kurs, seminer vb. özel e itimle ilgili oldu undan, ö retmenlerin ö retmen öz yeterlik algılarını etkilememi olabilir.

Nitekim bu ara tırma sonuçlarından elde edilen bulgulara göre sınıf ö retmenlerinin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarının *yapabilirim* düzeyinde oldu u görülmektedir. Ayrıca, ara tırmada sınıf ö retmenlerin kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları özel e itimle ilgili kurs, seminer, ders vb. alıp almama durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Özel e itimle ilgili kurs, seminer, ders vb. alan ö retmenler almayanlara göre kendilerini kayna tırma e itiminde daha yeterli görmektedirler. Camadan (2012), Dolapci (2012) ve Temel'in (2000) çalı maları da bu bulguyu desteklemektedir. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında son yıllarda e itim fakültelerinin sınıf ö retmenli i programlarında zorunlu özel e itim ve kayna tırma e itimi derslerinin konulmu olması olabilir. Ayrıca MEB tarafından da özel e itim ve kayna tırma ile ilgili hizmet içi e itim kurslarının açılmı olması da ö retmenlerin kayna tırmaya yönelik yeterlik inançlarının artmasında etkili olmu olabilir.

Ara tırmada sınıf ö retmenlerinin cinsiyet de i kenine göre kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları da saptanmı tır. Ara tırma sonuçlarına göre sınıf ö retmenlerinin cinsiyet de i kenine göre kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarında kadın ö retmenler lehine anlamlı bir farklılık görülmektedir. Kayna tırma e itiminde kadın ö retmenler kendilerini erkek ö retmenlerden daha yeterli görmektedirler. Benzer bir ara tırmada Camadan (2012), ö retmen adaylarının kayna tırmaya ili kin yeterlik puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir

farklılık gösterdi ini; kadın ö retmen adaylarının erkek ö retmen adaylarına göre kendilerini daha yeterli gördüklerini saptamı tır. Sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançlarında oldu u gibi cinsiyet de i keninin kayna tırma e itimi yeterli ini etkilemedi ini belirten çalı malar da (Dal ar, 2011; Dolapci, 2013; ahbaz ve Kalay, 2010) bulunmaktadır.

Ara tırma sonuçlarına göre ö retmenlerin mesleki kıdemlerine göre kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarında anlamlı bir farklılık görülmektedir. 1-5 yıl kıdemi olan ö retmenlerin, 11-15 yıl kıdemi olan ö retmenlere göre ve 16-20 yıl kıdemi olan ö retmenlere göre kayna tırma e itimine ili kin yeterlik konusunda kendilerini daha yeterli algıladıkları görülmü tür. Ayrıca 21 yıl ve üzeri kıdemi olan ö retmenlerin, 11-15 yıl kıdemi olan ö retmenlere göre kayna tırma e itimine ili kin yeterlik konusunda kendilerini daha yeterli algıladıkları görülmü tür. Buna göre 1-5 yıl kıdemi olan ö retmelerin kendilerini kayna tırma e itiminde yeterli görmesinin nedeni, yukarıda da belirtildi i gibi özel e itimle ilgili kurs, seminer vb. alma durumuna paralel olarak, son yıllarda e itim fakültelerinin sınıf ö retmenli i programına konulan zorunlu dersler özel e itim ve kayna tırma derslerini almaları olabilir. 21 yıl ve üzeri kıdemi olan ö retmenlerin de kayna tırma e itiminde kendilerini yeterli algılamalarındaki neden mesleki tecrübelerinin verdi i özgüven olabilir.

Ara tırmada sınıf ö retmenlerinin ö renim durumlarına, sınıf mevcutlarına ve sınıflarında kayna tırma ö rencisinin bulunup bulunmamasına göre kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamı tır. Buna göre ö renim durumları, sınıf mevcutları farklı olan ve sınıfında kayna tırma ö rencisi bulunan ve bulunmayan sınıf ö retmenlerinin, kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançlarının benzer oldu u sonucuna varılabilir.

Ara tırmada son olarak, sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlikleri ile kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları arasındaki ili kinin tüm boyutlarda pozitif yönlü ve orta düzeyde oldu u bulunmu tur. Buna göre sınıf ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançları artıkça kayna tırma e itimine ili kin yeterlik inançları da artmaktadır.

Yapılan benzer çalı mada Dolapci (2012), kayna tırma e itiminin yeterlik düzeyinin belirleyicisi olarak ö retmen öz yeterlik inancının güçlü bir de i ken oldu unu belirtmi tir. Ö retmen adaylarının öz yeterlik inançları artıkça, kayna tırma e itimine ili kin yeterliklerinin arttı mını belirtmi tir ve bu sonuç ara tırma sonucuyla paralellik göstermektedir. Ayrıca Bandura da (1997), ö retmenlerin öz yeterlik inançlarının hem ö renciler için olu turdukları ö renme ortamını hem de ö rencilerin ö renmelerini kolayla tıracak etkinlik çe itlili ini etkileyece ini belirtmi tir. Buna göre öz yeterlik inancı yüksek olan bir ö retmenden, özel gereksinimli bir ö rencinin normal akranlarıyla genel e itim sınıflarında etkili bir ekilde ö renim

görebilece ine inanması beklenebilir. Di er bir deyi le, öz yeterli i yüksek bir ö retmen, özel gereksinimli bir ö rencinin kayna tırma yoluyla en ba arılı ve istendik e itimi alabilece ine inanabilir.

Öneriler

Bu ara tırmada veriler, nicel ara tırma teknikleri kullanılarak toplanmı tır. Bundan sonraki çalı malarda, nicel ve nitel ara tırma teknikleri birlikte kullanılarak daha zengin veri kaynakları elde edilebilir. Ayrıca, ö retmen öz yeterlik inançları ile ilgili yapılan nicel ara tırmalarda cinsiyet, kıdem ve ö renim durumu de i kenlerine göre ö retmen öz yeterlik inançlarına ili kin bulgular birbirleriyle çok farklıla makta ve bu durum tutarsız sonuçlar do urmaktadır. Ö retmen öz yeterliklerini etkileyen cinsiyet, kıdem ve ö renim durumu gibi de i kenlere yönelik daha geçerli sonuçlar elde etmek için birebir görü meleri içeren yine nitel çalı malar yapılabilir. Son olarak bu ara tırmanın örneklemini ilkökul sınıf ö retmenleri olu turmaktadır. Yapılacak ara tırmalarda örneklem kümesi geni letilerek ortaokul ve lise bran ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlikleri ve kayna tırma e itimine ili kin yeterlikleri ara tırılabilir.

Alan yazınında da görüldü ü gibi ö retmen öz yeterlik ve kayna tırma yeterlik ö retmenlik mesle inde önemli bir de i kendir. Bundan dolayı e itim fakülteleri öz yeterlik inancı yüksek ö retmenlerin yeti tirilmesi için ö retim programlarında teorik e itim kadar uygulamalı e itime de yer verilmelidir. Sınıf ö retmeni adayları, ö retmenlik uygulaması kapsamında kayna tırma e itimi yapan okullara da yönlendirilmelidir. Ayrıca, Millî E itim Müdürlükleri ö retmenlerin kendilerini yetersiz algıladıkları konuları ö retmenlerin katılımıyla belirleyebilir ve bunlara yönelik hizmet içi e itim programları düzenleyebilir. Hizmet içi e itim programlarının içeri i iyi düzenlenmeli ve ö retmenlere uygulamaya yönelik deneyimler kazandırmalıdır.

Kaynakça

Allinder, R. M. (1994). The relationship between efficacy and the instructional practices of special education teachers and consultants. *Teacher Education and Special Education: The Journal of the Teacher Education Division of the Council for Exceptional Children*, 17(2), 86-95.

Altunba , S. (2011) *lkö retim okullarında görev yapan sınıf ö retmenlerinin öz yeterliklerinin incelenmesi* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü, Elazı .

Ashton, P. T. ve Webb, R. B. (1986). *Making a difference: Teachers' sense of efficacy and student achievement*. New York, Longman.

Avcılar, D. (2010) *Fen ve teknoloji dersi ö retmenlerinin kayna tırma uygulamalarındaki kendi yeterliliklerine ili kin görü leri* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Abant zzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall, Inc.

Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational psychologist*, 28(2), 117-148.

Bandura, A. (1994). Self-efficacy. çinde V. S. Ramachaudran (Ed.), *Encyclopedia of human behaviour*. (Vol. 4, pp. 71-81). New York: Academic Press <http://www.uky.edu/~eushe2/Bandura/BanEncy.html> adresinden elde edildi.

Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.

Batu, S. ve ftar, G. (2005). *Kayna tırma*. Ankara: Kök Yayıncılık.

Benzer, F. (2011) *lkö retim ve ortaö retim kurumlarında görev yapan ö retmenlerin öz yeterlik algılarının analizi* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Camadan, F. (2012). Sınıf ö retmenleri ve sınıf ö retmenli i bölümü ö retmen adaylarının kayna tırma e itimine ve BEP hazırlamaya ili kin öz yeterliklerinin belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 128-138.

Çapa, Y., Çakıro lu, J. ve Sarıkaya, H. (2005). Ö retmenlik öz yeterlik ölçe i Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenilirlik çalı ması. *E itim ve Bilim*. 30(137), 74-81.

Çimen, S. (2007). *lkö retim ö retmenlerinin tükenmi lik ya antıları ve yeterlik algıları* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Dal ar, G. (2011) *Okulöncesi ö retmenlerinin ve okulöncesi ö retmen adaylarının kayna tırmaya ili kin görü lerinin kar ıla tırılması* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.

Demirtel, Ö. (1987) *Kayna tırma ve özel sınıfa devam eden e itilebilir zihinsel engelli ö rencilerin uyumsal davranı özellikleri ve sözcük da arcı ı düzeyleri bakımından kar ıla tırılması* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eski ehir.

Derman, A. (2007) *Kimya ö retmeni adaylarının öz yeterlik algıları ve ö retmenlik mesle ine yönelik tutumları*. (Yayımlanmamı Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Diken, . H. (2010). *lkö retimde kayna tırma*. Ankara: Pegema Yayıncılık.

Do an, S. (2013) *Sınıf ö retmenlerinin öz yeterlik algısı ve ö retmenlik mesle ine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

Dolapci, S. (2013) *Ö retmen adaylarının öz yeterlik algıları ve kayna tırma e itimine bakı açıları* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü, zmir.

Eker, C. (2014). Sınıf ö retmenlerinin öz-yeterlilik inanç düzeyleri üzerine bir ara tırma. *U ak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 162-178

Ekici, G. (2006). Meslek lisesi ö retmenlerinin ö retmen öz yeterlik inançları üzerine bir ara tırma. *Eurasian Journal of Educational Research*, 24, 87-96.

Eripek, S. (2004). Türkiye’de zihin engelli çocukların kayna tırılmalarına ili kin olarak yapılan ara tırmaların gözden geçirilmesi. *Ankara Üniversitesi E itim Bilimleri Fakültesi Özel E itim Dergisi*, 5(2) 25-32

Gençtürk A. (2008) *lkö retim okulu ö retmenlerinin öz yeterlik inançları ve i doyumlarının çe itli de i kenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Gibson, S. ve Dembo, M.H. (1984), “Teacher efficacy: A construct validation”. *Journal of Educational Psychology*, 76, 569-582.

Guskey, T.R. ve Passaro, P.D. (1994). Teacher efficacy: A study of construct dimensions. *American Educational Research Journal*, 31(3)627-643.

Hollender, I. (2011). The Development and Validation of a Teacher Efficacy for Inclusion Scale. Unpublished Doctoral Dissertation. The City University of New York. UMI Microform Number: 3443933.

Kaner, S. (2010). Özel gereksinimli olan ve olmayan ö rencilerin ö retmenlerinin öz-yeterlik inançları. *Ankara Üniversitesi E itim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 43(1), 193-217.

Kasap, D. (2012) *Sınıf ö retmenlerinin öz yeterlik inançları ile mesleklerine yönelik bilgisayar ve internet kullanımları arasındaki ili kinin incelenmesi* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Kırcaali-ftar, G. (1992). Özel e itimde kayna tırma. *E itim ve Bilim*, 16, 45-50.

Kırcaali-ftar, G. (1998). Özel gereksinimli bireyler ve özel e itim. çinde S. Eripek (Der.), *Özel e itim*, (ss.1-14). Eski ehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Kiremit, H. (2006) *Fen bilgisi ö retmenli i ö rencilerinin biyoloji ile ilgili öz-yeterlik inançlarının kar ıla tırılması* (Yayımlanmamı Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü, zmir.

Korkut, K. (2009) *Sınıf ö retmenlerinin öz yeterlik inançları ile sınıf yönetimi beceri algıları arasındaki ili ki*. (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.

Korkut, K. ve Babao lan, E. (2012). Sınıf ö retmenlerinin öz yeterlik inançları. *Uluslararası Yönetim ktisat ve letme Dergisi*, 8(16), 269-281.

Köse, . A. (2007) *Ö retmen öz-yeterlik algısı ölçe inin farklı gruplarda yapı geçerli inin sınanması* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kuz, T. (2001). *Kayna tırma E itimine li kin Tutumların ncelenmesi*. Ankara: Ba bakanlık Özürlüler daresi Ba kanlı ı Yayınları.

MEB (2014). Milli e itim istatistikleri örgün e itim 2014-2015. <http://sgb.meb.gov.tr/www/mill-egitim-istatistikleri-orgun-egitim-2014-2015/icerik/153> adresinden elde edildi.

Meral, B.F. ve Bilgiç, E. (2012). Kayna tırmada ö retmen yeterli i ölçe inin Türkçe uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalı ması. *International Journal of Human Sciences* [Online], 92, 253-263.

Morrison, G. M., Wakefield, P., Walker, D., ve Solberg, S. (1994). Teacher preferences for collaborative relationships: relationship to efficacy for teaching in prevention-related domains. *Psychology in the Schools*, 31(3), 221-231.

Özabacı, N. (2012). Sınıfta sorunlu ve özel ö rencilerin yönetimi. içinde M. i man ve S. Turan. (Ed). *Sınıf yönetimi* (ss.185-206) Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özata, H. (2007) *Ö retmenlerin öz-yeterlik algılarının ve örgütsel yenile meye ili kin görü lerinin ara tırılması* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Özkan, Ö., Tekkaya, C., Çakıro lu, J. (2002). *Fen bilgisi aday ö retmenlerin fen kavramlarını anlama düzeyleri, fen ö retimine yönelik tutum ve öz yeterlik inançları*. Sözel Bildiri. V. Fen Bilimleri E itimi Kongresi, ODTÜ, Ankara.

Özerkan, E. (2007) *Ö retmenlerin öz-yeterlik algıları ile ö rencilerin sosyal bilgiler benlik kavramları arasındaki ili ki* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Pajares, F. (2002). Self-efficacy beliefs in academic contexts: An outline. <http://www.uky.edu/~eushe2/Pajares/efftalk.html> adresinden elde edildi.

Say, M. (2005) *Fen bilgisi ö retmenlerinin öz-yeterlilik inanı ları* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü, stanbul.

Seçer, F. (2011) *Sınıf ö retmenlerinin ki ilerarası öz yeterlik inançları ile kayna tırmaya yönelik tutumlarının çe itli de i kenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

ahbaz, Ü., ve Kalay, G. (2010). Okulöncesi e itimi ö retmen adaylarının kayna tırmaya ili kin görü lerinin belirlenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi*, 19, 116-135.

i man, M. (2009). Ö retmen yeterlilikleri: Modern bir söylem ve retorik. *nönü Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 63-82.

Telef, B. B. (2011). Ö retmenlerin öz yeterlikleri, i doyumları, ya am doyumları ve tükenmi liklerinin incelenmesi. *lköretim Online*, 10(1), 91-108.

Temel, Z. F. (2000). Okul öncesi e itimcilerinin engellilerin kayna tırılmasına ili kin görü leri. *Hacettepe Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi*, 18, 148-155.

Tschanen-Moran, M., Woolfolk A. H., (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783-805.

Tschannen-Moran, M., ve Woolfolk Hoy, A. (2002, Nisan). The influence of resources and support on teachers' efficacy beliefs. Sözel bildiri, In *annual meeting of the American Educational Research Association*, New Orleans, LA. <http://anitawoolfolkhoy.com/pdfs/aera-2002-megan.pdf> adresinden elde edildi.

Tschannen-Moran, M., ve Woolfolk Hoy, A. (2007). The differential antecedents of self-efficacy beliefs of novice and experienced teachers. *Teaching and teacher Education*, 23(6), 944-956.

Turcan, H. G. (2011) *lkö retim okulu ö retmenlerinin öz yeterlik algıları ile i doyumları arasındaki ili kinin incelenmesi* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Türk, Ö. (2008) *lkö retim sınıf ö retmenlerinin öz yeterlikleri ve mesleki doyumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, stanbul.

Woolfolk, A. E., Rosoff, B., ve Hoy, W. K. (1990). Teachers' sense of efficacy and their beliefs about managing students. *Teaching and teacher Education*, 6(2), 137-148.

Yavuz, D. (2009) *Ö retmen adaylarının öz-yeterlilik algıları ve üstbili sel farkındalıklarının çe itli de i kenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Yazıcıo lu, Y. ve Erdo an, S. (2004). *Spss uygulamalı bilimsel ara tırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yılmaz, K. ve Çokluk-Bökeo lu, Ö. (2008). lkö retim okulu ö retmenlerinin yeterlik inançları. *Ankara Üniversitesi E itim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 143-167.

Zararsız, N. (2012) *lkö retim okullarında görev yapan ö retmenlerin öz yeterlik algılarının incelenmesi* (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Abant zzet Baysal Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Extended Abstract

It is required to develop curricula concerning not only personal and social needs of all individuals but also individual differences including students with special needs in a modern and democratic educational approach. In this respect inclusive education aims to train students with special needs with the other students together (Özabacı, 2012). Nevertheless, as for all the educational practices the effectiveness of inclusive education depends on the effectiveness of the teacher. Research points out that self efficacy beliefs of teachers are significant indicators to predict their effectiveness (Guskey & Passora, 1994; Korkut, 2009; Morisson et. al., 1994). While the self efficacy beliefs of teachers who are working with regular education students are high, their beliefs towards students with special needs may be low. If so, both students with normal development and with special needs are supposed to be effected negatively. In this respect, the purpose of this study is to examine the self efficacy beliefs of primary school teachers towards their occupation and inclusive education according to some variables.

The participants of this study were 340 experienced primary school teachers. For the study, “Teacher Self-Efficacy Scale” and “Teacher Self-Efficacy Scale in Inclusive Education” were used. “SPSS for Windows 15.0” was used to analyze the data. In order to test the difference between self efficacy beliefs of teachers and the variables of gender, education, having inclusive student and taking any class, courses or seminars on inclusive education, Mann Whitney U Test was used. Kruskal-Wallis variance analysis was used to test the difference between the self efficacy beliefs of teachers and the variables of seniority and number of students. To understand the reason of difference between groups, Mann Whitney U Test was used. In order to test the difference between self efficacy beliefs of teachers towards inclusive education and the variables of gender, education, having inclusive student and taking any class, courses or seminars on inclusive education, Independent Sample t-Test was used. The difference between the self efficacy beliefs of teachers towards inclusive education and the variables of seniority and number of students was tested with F test (variance analysis). To understand the reason of difference between groups, Tukey test was used. The relationship between teachers’ self-efficacy beliefs and their beliefs towards inclusive education was examined with Spearman correlation analysis. The significance level was accepted as .05 for the analysis.

The results show that the self efficacy beliefs of teacher is pretty much high ($\bar{X} = 7.15$). There is a significant difference between the self-efficacy beliefs of teachers and their gender and seniority. Examining the means, female teachers have higher level of self-efficacy beliefs

than male teachers. Moreover teachers who have been working for 21 and more years have higher level of self-efficacy beliefs than the teachers who have been working for 6 to 10 years and 11 to 15 years. No significant difference was not found regarding education, having an inclusive student in their class, class size and taking any class, courses or seminars on inclusive education.

The self-efficacy beliefs of primary school teachers towards inclusive education were found to be *I can do* level ($\bar{X} = 3.74$). Their beliefs significantly differentiate according to the variables of gender, taking any class, courses or seminars on inclusive education and seniority. Female teachers have higher level of self-efficacy beliefs towards inclusive education than male teachers. Furthermore, teachers who took a class, course or seminar on inclusive education have higher level of self-efficacy beliefs towards inclusive education. Teachers who have been working for 1 to 5 years ($\bar{X} = 3.93$) perceive themselves more efficient than the teachers working for 11 to 15 years ($\bar{X} = 3.55$) and 16 to 20 years ($\bar{X} = 3.62$). Moreover, teachers having seniority of 21 years and more ($\bar{X} = 3.81$) have higher level of self efficacy beliefs than the teachers working for 11 to 15 years ($\bar{X} = 3.55$). There is no significant difference between the teachers' beliefs and education, having an inclusive student in their class and class size.

The relationship between the self-efficacy beliefs of teachers and self-efficacy beliefs towards inclusive education is positive and medium level. According to this finding, as the level of self-efficacy belief increases, the level of self-efficacy beliefs towards inclusive education increases as well.

Primary school teachers perceive themselves as teachers in *quite efficient*, and their self-efficacy beliefs towards inclusive education is in the level of *I can do*. Examining the beliefs of teachers according to their gender, female teachers have higher level of self efficacy beliefs both towards teaching and inclusive education. However, research on the relationship between gender and self-efficacy beliefs (Altunta , 2011; Çimen, 2007; Derman, 2007; Do an, 2013; Ekici, 2006; Gençtürk, 2008; Kasap, 2012; Korkut & Babao lan, 2012; Özata, 2007; Özerkan, 2007; Say, 2005; Seçer, 2011; Telef, 2011; Tschannen-Moran and Woolfolk Hoy, 2007; Türk, 2008; Yavuz, 2009; Yılmaz and Çokluk-Bökeo lu, 2008; Zararsız, 2012) and gender and self efficacy beliefs towards inclusive education (Camadan, 2012; Dal ar, 2011; Dolapçı, 2013; ahbaz & Kalay, 2010) differ from each other. Bandura stated that this difference can stem from the cultural difference (cited in Korkut & Babao lan, 2012). Nevertheless, more research is required to be conducted on this issue.

Another finding of the study is the significant difference between the self-efficacy beliefs of teachers and their seniority. Yet, as in the research on gender and self-efficacy beliefs, there are contradictions among the research on seniority and self efficacy beliefs (Altunba , 2011; Çimen, 2007; Gençtürk, 2008; Kaner, 2010; Kasap, 2012; Korkut, 2009; Korkut and Babao lan, 2012; Köse, 2007; Özerkan, 2007; Say, 2005, Seçer, 2011; Turcan, 2011; Türk, 2008; Yılmaz & Çokluk-Bökeo lu, 2008; Zararsız, 2012). This may be because of the fact that teachers are not aware of the references of their self-efficacy levels. A teacher working for several years feel him/her self efficient possibly because of the experience s/he has. Besides, a teacher having experience of 1-6 years may feel him/her self efficient because of the current curriculum on constructivism. The instability of curriculum studies in Turkey can cause this difference as well.

Likewise there is a significant relationship between the self-efficacy beliefs of teachers towards inclusive education and their seniority. Teachers having 1-5 years of experience perceive themselves more efficient on inclusive education than the teachers having 11-15 years and 16-20 years of teaching experience. This may be because of the fact that these teachers took mandatory special education and inclusive education courses at faculties of education. Furthermore, teachers having 21 years and more experience have higher level of self-efficacy beliefs towards inclusive education than the teachers working for 11 to 15 years. These teachers have self confidence depending on the occupational experience they have.

Teacher who took a class, course or seminar on inclusive education perceive themselves more efficient on inclusive education. However, this situation arises no difference for the self-efficacy beliefs of teachers in general. These classes, courses or seminars may not affect their level of self-efficacy beliefs.

As a last result of the study, there is a positive relationship between the self-efficacy beliefs of primary school teachers and their self-efficacy beliefs towards inclusive education. In a similar study, Dolapçı (2012) stated that the level of self-efficacy belief is an important determinant of the level of self-efficacy belief on inclusive education. Moreover Bandura (1997) pointed out that the self-efficacy beliefs of teachers affect the variety of activities in learning environments which help the students learn better. In this respect, a teacher having high level of self-efficacy belief is supposed to believe that a student with special needs can be trained in a regular education environment with his/her peers. In other words, a teacher who has a high level of self-efficacy belief probably believes that a student with special needs can get a successful and required education by means of inclusive education.